

"En mütesallib olmalı. En müteyakkız olmalı. Yahut o dar olmamalı, İslâmı aldatmamalı. İmanın yeri kalbdır; dimağ ise oluyor mâkes-i nur-u iman..." ifadelerini devamıyla izah eder misiniz?

"En mütesallib olmalı. En müteyakkız olmalı. Yahut o dar olmamalı, İslâmı aldatmamalı. İmanın yeri kalbdır; dimağ ise oluyor mâkes-i nur-u iman."

"Bazan da mücahiddir, bazan süpürgecidir. Dimağda vesveseler, hem pek çok ihtimaller kalb içine girmese, sarsılmaz iman, vicdan."

"Yoksa bazıların zannınca iman dimağda olsa, ruh-u iman olan hakkalyakîne, ihtimâlât-ı kesire olur birer hasm-ı bîeman."

"Kalb ile vicdan, mahall-i iman. Hads ile ilham, delil-i iman. Bir hiss-i sâdis, tarik-i iman. Fikir ile dimağ, bekçi-i iman."(1)

Kalp: İnsan mahiyetinin merkezinde yerleşmiş karar verme veya vermeme vazifesini gören akıl ve vicdan gibi kanallar ile beslenen bir latifedir. **Akıl** dış alemde gelen verileri kalbe gönderir. **Vicdan** ise insanın fitratına derç edilmiş doğuştan gelen hakikat miyarıdır. Vicdan bir nevi insanın iç aleminin mizanlarını kalbe gönderen bir iç kanaldır.

Bu iki kanaldan gelen veriler ve malumatlar kalp denilen latifede depolanır ve kalp bu verilere göre gelişir ve şekillenir. Kalp hayatta yolunu bu veriler ışığında seçer ve ona göre yaşar. Bu yüzden kalp insan mahiyetinin en önemli merkezi en yön verici karar mekanizmasıdır.

Üstad Hazretleri bu manayı şöyle özetliyor;

"İhtar: Kalbden maksat, sanevberî (çam kozalağı) gibi bir et parçası değildir. Ancak, bir lâtife-i Rabbaniyedir ki, mazhar-ı hissiyatı vicdan, mâkes-i efkârı dimağdır."(2)

Kalpte iman kökleşip yerleştikten sonra, bu iman sair azalara aksederek tezahür

eder. **Dimağ**, yani akıl kalbin içindeki imana göre düşünmeye başlar, olayları imanın doğrultusunda muhakeme eder. Yani kalpteki imanın nuru dimağda parlar demektir. Yoksa iman bazılarının zannettiği gibi akılda olsa akla kolayca giren bir çok vehim ve hayal o imana amansız bir düşman olur ve çabuk imha eder. Çok insanlar iman imtihanını kaybeder. Ama akla gelen vehim ve hayaller kolayca kalbe girip oradaki kökleşmiş imana zarar veremezler. Bu yüzden elmas gibi kıymetli olan iman, kalp gibi korunaklı bir mahzende muhafaza ediliyor.

İmanın mahalli kalp ve viddandır. Kalbe gelen hads ve ilham imana bir delil iken fikir ve dimağ da kalpteki imana bekçilik ve muhafızlık eder. Yani bir insan akli delilleri ne kadar güzel talim ederse imanı o kadar korunaklı ve salim kalır. Zira bekçisi kuvvetli olan bir kasayı soymak imkansızdır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Lemeat.](#)

(2) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi 7. Ayet Tefsiri.](#)